

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej

Tečaj XIX.

V Ljubljani 10. svečana 1866.

List 5.

Po odhodu „ljute ptujke.“

En dan v Ljubljani leta 1836.

(Spisal Jož. Kovačič.)

V.

Ravno se začne po velikem tergu ljudje po svojih opraviilih sem ter tje sprehajati. V drugih dobah ni manjkalo gladkih in okroglih besed, posebno pa osebam tergovskega in kuhinjskega reda; ali zdaj je vsa druga. Skorej slehernemu se neka tužnost na čeli bere, hodi se večji del posamič, znanke in znanci si nimajo nič prijaznega in priliznjenege, kuharice nič skrivnega in opraviiljke nič novega povedati; za pozdravljenje se samo malo z glavo pokima ali pa z roko pomiga in k večjemu nekoliko pomuza, sicer pa se z ruto ali robcem pred usti svoj pot dervé in le na to pazijo, da se že od daleč eden družemu uganujejo. Navadno silo zgovorne branjevke tihe in modre kot nekdanje deliške Pitije čepé na svojih stolcih; nič se pri njih ne pogajajo, temuč samo poprašajo za ceno; ona pové, človek plača ali pa jo dalje potegne. Pod obokom mestnega poslopja s svojim slovitim stolpom na pet voglov policijska straža po stari šegi počasno enoglasno kot v stolpih urni nepokoj svoj „sem pa tje, sem pa tje — ena dve, ena dve“ z jekleno natančnostjo tapa, med tem da pri Robovem mojsterskem kladežu deklinice sicer gibéne in tudi ne premolčeče s svojimi škafi tako tihe in mirne po versti stojé, kot da bi bil tudi njih mojster Roba s kamna izdolbel in tje postavil. V častiti stolni cerkvi se je služila korarska sv. maša, pobožnih je bilo čuda, ki vsi z ginljivo zvestobo molijo; — nepotrebnih zijal, ki le samo Bogu pot zastopajo, ni nobenega. Obleka pobožnih je skoraj sploh črna, očitno znamenje, da je smertni angel enega ali družega izmed njihovih ljubih v večnost spremil, ali pa tudi kterege izmed njih dotaknil se, da jih je pa previdnost Božja žive ohranila. — Krasno duhovsko semenišče s svojim, ne le kar čerke, marveč kar zapopadek veljá, resnično zlatim napisom „Virtuti et musis“ je praznovalo, in ravno tako tudi zalo šolsko poslopje, — tudi knjižnica je bila zaperta, kakor križanska cerkev, kamor sem dve šolski leti ob nedeljah in praznikih k službi Božji hodil, in se s seréno radostjo domislil, kako so pri njej bogoljubni profesorji svojim učencem lep zgleđ dajali. Od tod se podam v Latermanov drevored, kjer se dolgo v raznih mislih sprehajam, in na to na pol truden na klop vsedem. Tu se mi malo potem pridruži nek, sicer neznan pa kakor se kmali prepričam, prav priljuden, že nekoliko priletan gospod, domú gredoč iz Šiške, kjer je imel opravila. Kakor stari prigovor pravi, da beseda besedo dá, tako se tudi pri nama zgodi. Spoznavši, da sem ptujec, me vpraša, pri kom da stanujem? Ko mu po-

vém ime gostilnice, me prijazno za roko prime in reče: „No tedaj, bova z Božjo pomočjo danes skup obedvala, kajti jaz sem ondašnji gostilničar. — To mi je bilo prav drago slišati. Bilo je pa še dobro uro do poldneva. Jaz ga torej poprosim, naj mi kaj pové od tiste dobe, ko je kolera v Ljubljani vladala. Gostilničar mi na tanko razlaga, kake križe je imel takrat z ljudmi, posebno pa s ptujci. Vsaka, še tako navadna in nedolžna jed jim je bila sumljiva, in se je ogledovala in ovolala. Prej da se začne jesti. Nekteri so le samo juho srebali, drugi razun teletine ali kuretnine niso nič vživali; zopet drugi čez žejo se pritoževali, pa ne vina ne vode niso pokusili, temuč le češpljevke ali češnjevke iskali. Zdravniki so svetovali serénim in veselim biti in se posebno vsakega čmera varovati, pa so večji del le bob v steno metali. Res je sicer, da so ljudje takrat vse drugačni bili, kot pa po navadi. Bili so krotki, prijazni, bogaboječi, ob kratkem: vladala je ljubezen. Nekteri so natanko vediti hotli, koliko jih je vsak dan obolelo in pa umerlo; družim se pa o bolezni kar čerhuiti ni smelo. Bili so pa tudi nekteri prederzneži, ki so se prav v kljub prepovedi solate ali kumar in še družih reči natepali in pa zraven nalaš — s pivo nalivali; pa mógli so — v večnost, kar je ljudstvo z veliko nejevoljnostjo, pa tudi s strahom navdajalo, in za tega voljo je pa tudi večjidel vse, kar je moglo in pa smelo, mesto zapustilo in v zdrave kraje pobegnúo. Bili so tudi taki, ki niso ves čas kolere kar stopinje iz hiše storili. O to je bil žalosten čas! Bog nas obvari več kaj takega doživeti! — Pa ée je tudi, kakor zdravniki terdijo, bolezen popolaoma jenjala, — je vendar še zmirom neka pobitost in plašnost med ljudmi ostala, ki se nikakor zakriti ne daste; pa sej tudi drugač ne more biti, kajti neprišteti grobi pri svetem Krištofu nar bolj spričujejo, da je strašna bolezen tudi neprištetih ran po Ljubljani vsekala. (Dalje nast.)

Prečudno ozdravljenje na Českem.

Na Českem se je zgodilo 13. pret. mesca prečudno ozdravljenje v farni vasi „Georgswald“ blizo saksonske meje. Naj podamo svojim bravcem čudovito dogodbo, kakor jo pripoveduje dunajska „Gemeindezeitung“ po listu iz tistega kraja.

„Vsa naša okolica je v velikem veselji, pripoveduje dopisnik iz ravno tistega kraja, kjer se je to prigodilo, in Boga hvali, ker je tako očitno svojo moč pokazal s čudežnim ozdravljenjem naše farmanke. Magdalena Kade, rojena l. 1835 v Filipovi vasi, je živela pri svojem oženjenem bratu in bila od svojega 19. leta večkrat prav nevarno bolna. Dve leti že pa jo je terpinčil z vsó

silo nevaren notranji rak, kakor so ljudje sploh rekli, zdravniki pa so terdili, da je neka druga kožna bolezen, ktera je zadnjih 11 mescev vedno hujši prihajala. Imela je več zdravnikov zaporedoma, ali kar nič ji niso mogli pomagati: naposled pa se ji spahne po životu na levi strani 7 hudih bul in na 7 krajih ji celo počí koža, podkožno meso pa je jelo gnjiti, kar je tak smrad napravilo, da so ljudje komaj prestali pri nji v sobi. Lahko si mislite njene bolečine! Kmaló je tako onemogla, da so jo mogli vzdolgovati iz postelje in jo zopet nazaj pokladati; večí del je pa še od zgotj slabosti v medlevice takrat padla. Tako žalosten je bil njen stan okoli novega leta, kar radi vsi s prisego poterdijo, kteri so jo takrat vidili in obiskali.

Naj huji dan v vsi njeni bolezní je bil pa drugi petek po novem letu, to je, 12. pros. Neizrečeno je terpela vso noč, vendar s prečudno poterpežljivostjo je prenašala strašne bolečine, jih Bogú darovala in v iskreni molitvi priporočevala se Materi Božji ter prosila presveto Devico polajšanja v britkih težavah. To je terpelo do sabote zjutraj ob treh, — takrat pa se ji nenkrat prikaže v veliki svetlobi in prečudni krasoti presveta Devica Marija, pa ne v spanji, ker spati ji že hude bolečine niso dale, ampak zbujeni, kar je pripravljena vsaki čas s prisego poterditi. Mati Božja bolnico prijazno nagovori s temi-le besedami: „Dete, od sedaj bodeš ozdravljeno!“

Bolna deklica pocuka strežajko, ktera je zraven njene postelje stala in ji zašepá: „Poklekni, poklekni! — ali ne vidiš Matere Božje?“ Služabnica ni sicer videla nič, pokleknila je pa vendar. Pri tej priči se strese bolna po vsem životu in nenavadno huda bolečina ji prešine vse ude; ker ne morejo njene oči prenašati svetlobe, ktera je obdajala presveto Devico in razsvitljevala vso sobo, zatisnila si je z rokami oči. Ko čez nekaj trenutkov zopet hoče pogledati nebeško prikazen, je bila že zginila. Deklica je začela moliti in častiti nebeško Mater, potem pa je zaklicala v velikem veselji: „Zdaj sem pa zdrava! Le berž vse po hiši zbuđi, da bodo z mano vred molili in častili Mater Božjo!“ — in glej čuda: od tega trenutka so bile res zaceljene vse njene hude rane. Koj ko se zdani, pokliče domačega gosp. duhovna in naroči, da naj se precej bere sveta maša v čast in zahvalo presvete Devici, čudoviti dobrotnici.

Ko kmali stopi po navadi zdravnik v hišo, kar stermí, ker vse rane so bile zaceljene in z lepo novo kožo pokrite, slabota, bolečine, smrad — vse je bilo zginilo! In deklica, ktera že od novembra mesca lanskega leta ni mogla iz postelje, čutila se je zdravo in terdno, kakor še nikoli v svojem življenji ne. Že zjutraj dopoldne je hotla kar sama v cerkev iti, ktera je pol ure od hiše, da bi se Bogu zahvalila za prečudno ozdravljenje, pa odsvetovali so ji zavolje gerdega vremena in ji rekli, da naj na kak drugi dan odloži. Že tisti dan je opravljala vse domače dela in opravila, kakor bi ne bila nikdar bolna. V saboto, 20. pros., tedaj ravno 8 dni po čudežu, bila je v farni cerkvi v Georgswaldu slovesna sv. maša v čast Matere Božje, ktere se je vdeležilo vse duhovstvo, pa tolika množica ljudstva je od vsih krajev skupaj privrela, da so žugali cerkveno zidovje razgnati.

Od dne čudovitega ozdravljenja prihaja dan na dan veliko ljudi, celó protestantov iz bližnjega Saksonskega, da se sami prepričajo o resnici čudovite dogodbe in sami govoré z ozdravljeno Magdaleno Kade. Ko je pri slovesni zahvalni Božji službi ozdravljena deklica pred altarjem klečala in sprejela presv. Rešnje Telo, je bilo vse po cerkvi neizrečeno ginjeno in solze so se jim svetile v očeh. Veselje in stermenje nad tolikim ču-

dežem je vse sploh veliko v vsem okraji; kdor bi pa ne hotel verjeti tega, naj le sam le-sem pride in se z lastnimi očmi prepriča.“ Z.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Po novem duhovskem imeniku ima ljubljanska škofija 15 korarjev, 516 družih dušnih pastirjev, 24 duhovnov v družih službah, 53 penzionistov, 14 duhovnov iz družih škofij, 55 klosterskih duhovnov. Eden je devetdesetletnik, 2 osemdesetletnika, 42 sedemdesetletnikov, 130 šestdesetletnikov, 107 petdesetletnikov, 127 štiridesetletnikov, 142 tridesetletnikov, in 69 dvajsetletnikov. Umerlo jih je pa preteklo leto 12, posvečenih je bilo 20. Zlatomašnikov je bilo 14, namreč čč. in preč. gg.: Vitez Štef. Grizoni, korar ljubljanski, starašina duhovstva, rojen 11. rožn. 1775; Andr. Kastarin, vik. v pok.; Jožef Žagar, korar novomeški; Mih. Kogovšek, fajm. v pok.; Jan. Kuralt, fajm. v Mengšu; Luka Mrovle, fajm. v pok.; Mih. Rozman, lok. na Vranji peči; Al. Ambrož, fajm. v pok.; Andr. Potočnik, fajm. v Mošnjah; Jern. Milar, fajm. v pok.; Jern. Reitz, fajm. v pok.; J. Ziegler, fajm. v Višnji gori in slovenski pisatelj; J. Zalokar, fajm. v pok. in slovenski pisatelj. — Razun mil. škofa Baraga in gener. vik. Pirca ima ljubljanska škofija še devet družih, večí del mladih misijonarjev v Ameriki. — Gg. bogoslovcev je v 4. letu 22, v 3. 18, v 2. 15, v 1. 18, zunanje 2, vsih skupaj 75. V škofijski mladešnici Alojznici je 59 gimnazijalcev. — Redovnic uršularic je 69 v Ljubljani in v Loki; usmiljenih sester 24. — Katoličanov latinskega obreda je 521.489, grškega obreda 141 na Metliškem. — Avgustanskih in helvetiškkih luteranov je sem ter tje po deželi 119; nezedinjenih grekov kacih 230 po Černomeljskem; Izraelec 1. — Ljubljanski duhovski imenik utegne marsikterim drugim v izgled služiti.

Iz Ljubljane. „Sionska lira“ g. konserv. Gerbec-a v Pragi za mesec svečan ima napeve za te-le pesmi: Svečnica (pesem zložil Franc Marn); Tantum ergo: Pepelnica (besede Fr. Marna); Postna (Tam na vertu. . .); Kvaterná nedelja (Fr. Marna); 10. psalm (besede Mat. Valjavca).

— Postni čas se med drugim tudi posvečuje z branjem dobrih bukev in s premišljevanjem. Naj bodo med drugimi v ta namen priporočene: Kalvarija, Getzemani in Golgata (g. Volčica po 1 gld. 20 kr.), Postne pridige (po 20 kr.), Križev pot za duše v vicah (po 20 kr.), ki se dobivajo pri Gerberji in drugod.

Iz Starološke dekanije na Gorenskem. — Če se ozremo nekoliko nazaj v preteklo 1865. leto, vidimo, da se ni le pri materi Fari marljivo zidalo in doverševalo; temuč po svi starološki dekanii se je veliko storilo za olepšavo Božjih hiš, kakor po besedah: „besede mičejo, izgledi vlečejo.“ — Poglejmo v hitrici po dekanii okrog. Naj bližja je Staroloki mestna loška fara. Tu so bili n. pr. zgotovljeni novi stoli, iz hrastovine in v g. tiškem zlogu umetno zrezani, ki so veljali okoli 14 sto goldinarjev. Tudi kapelica sv. Križa, ki se je pred to leto cerkvi na novo prizidala, je bila lani dokončana. Dobil je dalje lani farna cerkev tudi novo bandero, o katerem se z vso pravico reče, da se po Slovenskem redko kje kaj lepšega najde. Nenavadne velikosti v obliki, je vendar čez in čez s pozlačenimi cvetkami drago in obilno ozališano; toraj je tudi lahko verjeti, da je ta lepotija stala do 800 gld. — Preobširno bi bilo govoriti še o drugih napravah in popravah pri farni mestni cerkvi ter pri njenih podružnicah; na Hribcu pri sv. Barbari, pri sv. Ožbaltu, pri sv. Andreju, pri sv. Florijanu, pri sv. Lorencu in sv. Tomažu, ki so se

lani in prejšnje leta zveršile; — vse to le z malimi besedami omenjeno nas vendar priganja k očitnemu spričalu: Čast verlemu mestnemu gosp. Očetu in njihovim farmanom! — Če se ozremo dalje v Loko v cerkev č. gg. oo. kapucinov — tih resnično kaj verlih in vnetih sinov sv. Frančiška — vidimo tudi tukaj, kako se je lansko leto presvetišče te cerkve lepo zmalalo in veliki altar (menda tudi en stranski) prenovil. Pri vsi svoji ubožnosti so vendar občeljubljeni loški gg. oo. kapucini od nekaj let svojo cerkev tako lepo olikalili in osnažili, da je veselje va-njo stopiti. Eno še pač ti cerkvi res prav iz serca privošimo; orglje namreč, katerih še nima, pa jih pri službi Božji mnogokrat prav občutno pogreša. —

Ozrimo se zdaj nekoliko po farah selške doline. V Bukovšici so dozidali lani čisto novo duhovsko hišo, ki je tako lepa, da je pač vredna kje druge stati, kakor v tako skriti dolinici. Vsakemu dekanjskemu domu bi delala čast. Vendar jo pa tudi bukovškemu gospod. Očetu radi privošimo, ker so dovolj dolgo mogli v slabem poslopu prebivati. Daje pa lepo novo poslopje tudi č. gosp. fajmoštru spričalo umnega gospodarstva in farmanom lepe darežljivosti; kajti stalo je to delo blizu 2500 gld. Slišimo, da snujejo v Bukovšici tudi za posvečevanje ondotne cerkve, ki je doslej le blagoslovljena. — Pri sv. Lenartu (nad Loko) so napravili preteklo leto dva nova zvonova, srednjega in malega, ki s starim, velikim zvonom zdaj dajo lepi triglas. (Dreiklang.) Tudi ta, še le pred malo leti novo postavljena cerkev, ki je tudi v znotranji opravi vsa novo ozališana, pogreša še orgelj. Naj bi jih pač kmali dobila; one službo Božjo kaj zelo povzdigujejo, ter preganjajo otožno tihoto iz katoliških cerkv. — V selški farni cerkvi najdemo redoma vsako leto kaj novega; tako n. pr. lani nov veliki farni križ (bandero). Tudi pri podružnicah te fare se zmiraj kaj dela in popravlja. — Železniška podružna cerkev sv. Frančiška Ksaverija je dobila k Veliki noči krasen nov in ves pozlačen tabernakelj, in k temu kasneje tudi še šest velikih novih svečnikov. Ozerl se je bil dalje na to farno k Binkoštim skriven dobrotnik, ter poslal ji z Dunaja sprelep rudeč mašni plajš, ki je neki okoli 130 gold. veljal. — Dražgoška cerkev je imela k Veliki noči nov božji grob, in — če se ne motimo — tudi takrat dve novi, s pisano steklenino vdeleni okni, poleg velikega altarja. — Na Zalem logu so lani z delanjem sicer počivali, ker so pretekle leta s prezidovanjem cerkve, farovža in z napravo nove turnske ure, s prenovljanjem stranskih altarjev v domači cerkvi, kakor tudi z olepšavo mične kapelice v Suši itd. imeli obilno stroškov. Vendar pa se je pričelo že lani nabirati za novi veliki altar, katerega zaliloška lična cerkev res živo živo potrebuje. In ker pri tacih rečeh Bog velikokrat prav vidoma pomaga, bo dobila zaliloška cerkev že letos k velikemu Šmarnu nov — upamo da prav zal veliki altar. Ime mojstrovo — ljubljanski g. Zajic — daje kaj takega pričakovati. — In prestopivši k zadnji fari naše doline, v Sorico zapazimo tudi nad ondotno prijazno cerkvijo, da je lansko leto v notranji opravi lepo napredovala. Poleg mnogih manjših novost so naredili cerkvi novi glavni vhod skozi zvonik in postavili stopnice na kor; naj večji kinč pa so vendar cerkvi nove orglje na deset spremenov, ki so se lani o Binkoštih vpervič oglasile in kaj veselo-germeče pojó. *) —

*) Naredil je te orglje dobro znani orglodelec Peter Rojic iz Podbrezja na Gorenškem (ki ga je že omenila tudi letošnja „Danica“, akoravno ne po imenu), kateri je vreden, da se priporoči cerkvenim predstojništvom. Rojic je sicer izmed slovenskih mojstrov, ki jim je bila skerbna učenica mati narava sama, — ali znano je dobro, da taki možje, če svoj um, kakor Rojic prav marljivo obdelujejo, tudi niso zadnji. Kaj takega nam

Povedano naj bo ko dostavek k temu še to, da tudi gledé znaninj ob cestah se je zadnje leta veliko storilo v selški dolini. Napravile so se nove, res prav lične zidane znamenja: na Praprotnem, v Selcih (dvoje), na Čošnjici, v Železnikih (troje), in na Zalem logu, izmed katerih je troje (v Selcih, Železnikih, in v Zalem logu) posvečeno brezmadežni Kraljici Marii. Tudi popravljaljo se je mnogo v tem oziru. — (Konec nasl.)

Z Dobrepolja, 25. pros. — Po prošnji svojega znanca in prijatla sem te le verstice zapisal, kakor mi je pravil.

Preljuba „Danica!“ sprejmi te moje verstice v slavo prečiste Device, naše ljube matere in pomočnice.

Pred malo leti, ko sem se bil oženil, dobil sem zdravo ženo; ali malo časa sva skupaj, kar se polasti moje žene neka prečudna bolezen, neznana božjast. Začne jo grozovitno lomiti, vse ude ji hoče zlomiti, iz postelje jo meče in grozovitno terpinči. Nobena zdravniška moč nič ne pomaga. Kratkoverni ljudje mi pravijo: narejeno njej je, pojdi tu in tu, ker tam so taki, ki vse vedó, če je narejeno, in tudi vsakemu pomagajo. Ali jaz si mislim: Bog naju tepe zavoljo mojih in njenih grehov z boleznijo; zmotenim ljudem pa nikdar nič ne verjamem in nikakoršne vere ne stavim v take sleparije, ker dandanašnji goljufi grozno sleparijo priprosto ljudstvo. V tolikih nadlogah in martrah uboge žene, katero je vsak dan neznansko lomilo in jo za komolec od postelje metalo, se pa jaz obernem za pomoč k usmiljeni materi Marii, ki se zdravje bolnikov imenuje. K nji se obernem, k nji zdihujem in se k njej na božjo pot obljubim. Ker je bližnja božja pot od nas na Kopanje, torej obljubim sebe in njo na lepi kopanjski hribeček k usmiljeni Materi Marii. Pri nas namreč se ljudje v mnogoterih nadlogah kopanjski Materi Božji priporočajo in po nji veliko dobrot in milost sprosijo, ter v zahvalo k njej na božjo pot romajo... Ljudje pa mi le še svetvajo, naj grem k sleparjem pomoči iskat; toda moje zaupanje v pomoč Marije Device je nepremagljivo. In kakor po besedah sv. Bernarda še nikoli nobeden ni bil osramoten, kateri je k tej usmiljeni Materi pribežal in pri nji pomoči iskal, tako tudi moje zaupanje ni bilo zastoj. Ženo skorej leto in dan bolezen terpinči, zdaj pa jo popolnoma popusti in zopet je zdrava in terdna, od tistega časa je že kacic šest lét in čisto je še zmiraj zdrava... Z veseljem hvaležnim srcem sva se bila podala z ženo na lepi kopanjski hribeček usmiljeno Mater zahvalit za toliko milost, katero je moja žena gotovo po njeni prošnji zadobila. Torej ti rečem, ki v britkostih, boleznih in nadlogah zdihuješ: z zaupanjem klič na pomoč usmiljeno Mater Marijo, in osramoten nikdar ne boš, — uslišan bodeš, ako je le k tvojemu zveličanju. Zato naj bodo tudi té moje revne verstice v čast in hvalo prečiste Device Marije, Tolažnice žalostnih, Zdravja bolnikov, Pomoči kristjanov, ki naj jo sleherni na pomoč klič, in bode mu polajšanje pridobila od Boga.

Zastran sleparstva pa naj še to-le pristavim. Enaki sleparji so po več krajih, in uboge kratkoverne ljudi vedno goljufujejo ter pravijo, da znajo odpraviti človeške in živinske bolezni, in vse nesreče od hiše odgnati od ljudi in živine. Zatorej, če pri kaki hiši kdo zboli, berž gre k takim sleparjem, in ravno tako če živinče zboli ali svinje, ali če se teleta ne redé. Taki gerdi sleparji napravljajo smertne sovraštva, krege in prepire med sosedi, ropajo dobro imé nedolžnim in so

priča rajni zidar Medved, urar Pirc z drugimi vred. — Posebno pa priporočamo Rojca zlasti tudi še zato, ker s svojimi izdelki ni predrag, kar v sedanjih hudih časih tudi ni zadnja reč. —

torej pravi pomagaci satanovi. Naj povem eno tako sleparstvo, katero na tanko poterjuje, kar sem rekel.

Nekemu takemu malovernemu, v Boga nezaupnemu človeku pogine eno telét. No, si misli, gotovo mi je narejeno; in nekdo mu še reče: „Pojdi tje in tje, tam boš zvedil, kdo ti je naredil, da ti teleta cepajo, in tudi „arenije“ boš zoper to dobil.“ — Res gre in slepar mu da nekake vode in malo persti, da naj kam v hlev (štalo) zakoplje, in bo „nacalo.“ Ta će zvediti, kdo mu je naredil in uni pravi: Ko domu prideš, prvi človek, kateri bo k tebi kaj iskat prišel, tisti je, in mu ne smeš dati, kar te bo prosil, in nič ne sme nobeden tvojih govoriti z njim. Ko domu pride, kmali priteče pošena kmečka hči iskat stope za pšeno ali ječmen. Po kmetih je navada, da imajo take male stope, ki si jih med seboj posojujejo, da si vsak posebej ječmen ali proso obdela. Ali nobeno ne spregovori z njo; vsi jo pisano gledajo in nič ji ne dajo. Potem pa jo ob dobro ime pripravijo, in lahko si vsak misli, koliko drugega hudega je iz tega izhajalo. —

Še veliko enacih, in še bolj sleparskih zgledov bi lahko povedal, rečem pa samo to: o naj bi si deželka in pa tudi duhovska gosposka prizadevale take sleparije s poti spraviti, da bi ne delali toliko jeze, sovraštva, krega, natolcevanja ter groznega greha med priprostimi in mirnimi kmeti in jih za denarje ne žulili. Zakaj ti sleparji nekatere reveže tako ošemijo, da vse nesreče, ki jim jih Bog pošilja, le na hudobne ljudi obračajo, in kjer koli se jim kaj nesreče prigodi, berž pri tacih goljufih pomoči išejo, tako pa vso vero in zaupanje v Boga zgube in nobene reči za kazen Božjo ali štrafengo ne sprejmejo, ampak vse na hudobne ljudi zvrčajo in v enacih zmotah le preradi vse žive dni ostanajo. Ali oh, ubogi! kdo drugi nam pošilja reve in nadloge, če ne ljubi Oče nebeški, ki nas tepe zavolj naših grehov? Le greha se varimo, v revah pa pri Bogu pomoči išimo, in če bomo vanj zaupali, nam škodovati nihče ne more. —n—

Iz Goriškega. „Nekdaj je bilo vse boljše, in svet zmerom v slabše gre;“ to je vedna pesmica nekterih godernjačev in nezadovoljncev. Temu pa ni povsod tako, temuč po svetu se tu in tam marsikaj dobrega napravi, kar še ni bilo, ali se pa kaj nekdanj dobrega, potem minulega, zopet ponovi. Tudi v naši višji škofiji se edino dobro človekovo po raznih potih zmerom bolj in bolj podpira. Tako se je v poslednjem času v mestu Karminu (Cormons) prav dobro za poduk in izrejo ženske mladine poskerbelo.

Pripravljalo se je namreč tankaj že precej časa vstanovljenje ženskega samostana, in sicer se je nar bolj trudil o ti reči v. č. gosp. Marocco, karminski mestni fajmošter in dekan. Prepričan, da nune posebno zato, ker one ne išejo nobenega lastnega prida, bolj podučujejo mladino, kakor pa posvetne učence, je sklenil, ne mirovati popred, dokler ne bo vidil vstanovljenega nunskega samostana v svoji mestni fari.

Ko je gosp. dekan svoje želje tu in tam naznanoval, so se mu kmali odpirale dobrotne srca v pomoč in podporo; podarila je neka grofinja Strassoldova 4000 gl. v ta namen; podpirali so tudi mil. knez in nadškof prošnje g. dekana, da se je tako še nekaj denara dobilo, in da je teržaška c. kr. vladija v to dovolila. Z denarom se je kupilo in popravilo poslopje nekdanjih nun, katerih samostan je bil zatert leta 1810 po Napoleonu I. Vlada pa je dovolila, da naj se nekdanja nunska cerkev zopet v ta namen oberne in s samostanom sklene. O novem letu je bilo vse dodelano in tako pripravljeno, da so bile vpeljane nune, ki so prišle iz videmskega samostana „Suore della provvidenza“ — „sestre oskerbnice“, ki mladino in bolnike oskerbljujejo.

To vpeljanje se je zgodilo 23. prosenca — na dan Marijine poroke; in da bi bilo bolj slovesno, in bi imele nune večji važnost pri ljudeh, so se mil. knez in nadškof na ta dan v Karmin pripeljali.

Sprejeti od gosp. dekana, barona Locatelli-a, gosp. c. kr. okrajnika in družih gospodov, so se podali v nunsko cerkev, kamor so bile nune že poprej v procesii pripeljane od duhovnov šolske mladine, od gospodov in gospa in velike množice ljudstva.

Mil. knez in nadškof, v cerkev pridši, so pokropili ljudstvo, molili nekoliko pred sv. Rešnjim telesom in se podali na svoj sedež. Nato je g. dekan pričujoče nune v kratkem govoru izročil višjemu pastirju kot duhovne hčere, in za nje pastirskega blagoslova prosil. Po dokončanem govoru poklekne na spodnjo stopnjo nadškofovega sedeža gospa mati (sprednica) videmskih nun, obljubi v imenu vsih pričujočih sester pokoršino in natančno dopolnovanje vsih dolžnost, in na to so poljubile vse nadškofov perstan.

Nadškof pa so jih v krepkem laškem nagovoru opomnili, kako svet in lep je njih stan, in kako je njih dolžnost bogoljubno in sveto živeti. Tudi so jim karminsko žensko mladino prav živo priporočili in jim poslednjič podelili pastirski blagoslov. Ko je to minulo, so zapeli prečastiti višji pastir pesem „Veni sancte Spiritus“, in po tem brali sv. mašo. Med sv. mašo so redovnice kaj lepo čveteroglasno pele „Salve Regina“ in pesem od presv. Rešnjega telesa; „Veni sancte“, „Tantum ergo“ in „Genitori“ so pa karminski moški pevci, spremljani z glasovi orgelj, umetno peli. Proti koncu sv. maše so mil. nadškof nune obhajali; po blagoslovu s presvetim Rešnjim telesom so blagoslovili samostan ter z blagoslovljeno vodo pokropili vse sobe in shrambe novega poslopja.

Po ti slovesnosti, ktera je terpela do poldne, so se mil. knez in nadškof po kratkem počitku peljali do palače barona Locatelli-a, kateri jih je k sebi na kosilo povabil, in njim na čast tudi precej veliko gospodov raznih stanov. Vsi gosti so bili prav veseli in glasile so se napitnice na zdravje mil. kneza in nadškofa, domačega gospodarja in gospodinje, kakor tudi na srečo novega samostana in njega vedno večjega pospeha. Tako je Karmin postal bogateji za eno naj koristnijih naprav. (Gl. „Lib. catt.“) K temu še te le verstice.

Karmin je laško mesto v laškem oddelku naše nadškofije. Ako pa Lah tako dobro oskerbljujejo izrejo in poduk ženske mladine, kako, ali bo Slovenec zaostajal? Res, le on zaostaja. Koliko je mest na Slovenskem, v katerih se ženska mladina skupej z moško podučuje! Pravim mest, zakaj v kaki fari ali po manjših krajih ne more tako lahko drugač biti. V naši nadškofiji pa so po mestih povsod, pa tudi po deželi že pogosto dekliške farne šole. Tudi med slovenskimi so kraji, kateri bi lahko kaj storili za posebni ločeni poduk deklét. Naj bi se saj toliko skupaj spravilo, da bi se kaki dve učencei plačale in tako ženska mladina ločena od moške podučevala. Toliko pa bi se ze dalo doseči; tega priča nam je to, da se po nekterih krajih za ples in druge veselice in društva veliko in toliko denara na leto znese, da bi ta denar, od dveh ali treh let naložen, že zadostoval za plačo saj ene učence. Naj bi torej tisti, katerim je skerb mladine izročena, ne mirovali tako dolgo, da bi kaj več storili za dobri in po spolu ločeni poduk slovenske mladine. Sapienti pauca.

Goriške nadškofije pastirski list prav razločno pojasnuje nauk od zasluženih in nezasluženih kazni, ter od veseljih šib in stisk, ki zadevajo iz naj modrejših namenov nedolžne in zadolžene. Potem govorč premil. vikši pastir o lakoti, ktera je vstala

vsled hude suše lanskega leta in opominjajo vernike k usmiljenju do taci revčev.

Iz Štajerskega smo zvedili, da je „Drobtinic“ sedem pol natisnjenih; upajmo, da ne v predolgem času jih dobijo Slovenci v roke, ki po njih opraušujejo.

V lavantinski škofiji je po letošnjem imeniku 172 fará, 43 lokalij, 6 beneficij, 395 dušnih pastirjev, 31 svetnih in 29 redovnih duhovnov v družih službah, 45 penzionistov in družih v pokoju, vsih duhovnov 500, vsih cerkev in kapel 621, in pa vse ob enem 425,279 duš. Naj starši mašnik je bil posvečen l. 1802, namr. pens. fajm. v. é. g. Mih. Nékrep, rojen 16. avg. 1777, tedaj je že 64 let mašnik Gospodov. Umerlo jih je pretečeno leto 13 z redovniki vred. Pri imenih, ki so tako natisnjene, kakor se kdo sam piše, bi bilo sem ter tje marsikaj piliti, da bi bila čedna pisava slovenska. Najdejo se, ki imajo celo 4--6 čerk odveč; ali ni škoda za črnilo, zlasti o današnjih hudih časih?? —

Iz Videmskega. Naš rojak é. o. Ant. Bankič, iz Jezusove družbe, bo prihodnji postni čas pridigoval v Rimu v cerkvi vstava Jezusove družbe.

Iz Reke. Znani in spoštovani gosp. Dragot. Ludovik Hut, Kranjec, vojniški duhoven pri ban-baron-Šokčevem pešnem polku št. 78. je postal domači kaplan in katehet v vojaški odrediščnici pri Beli cerkvi v Banatu.

Iz Požege smo prejeli naslednji list, ki ima mnogo mičnega in tehtnega za slovenske rojake, torej se nadjamo, da nam gospod pisavec ne bode zamiril, da ga naznanimo.

J. M. J.

Že teče šesto leto, odkar sem domovino zapustil in v družbo Jezusovo z veselo nado stopil, da bi mogel, ako bi bila volja Božja, na njegovo večí čast in slavo med milim slovenskim narodom ko jezuit misijonariti. Gospod je uslišal željo mojo in me po mojih viših med Jugoslovane semkaj v Požege poslal pripravljat se po svojih slabih močéh za veliko nalogo misijonarja družbe naše. Malo sem imel časa za pripravo k prvemu sv. poslanju v narečji hervaškem, ker sem bil ravno popred še le svoje učenje modro — in bogoslovsko na inomoškem vseučilišji zveršil in se z Inomostom pozno (mesca vinotoka) poslovil. Post je pred durmi in ž njim novo delo, za sedaj v Slavoniji. Ali ne samo tukaj, tudi v ljubi slovenski zemlji nas Gospodnja žetev čaka. Dopadlo je višjemu družbo Jezusovo na Štajersko poklicati v vinograd slovenski, prvič v Prihovo, kjer se bo mesca majnika stavila stoletnica s poslanjem svetim. O. Dolijak (Slovenec iz goriške nadškofije) in jaz ne vredni imava čast in srečo po tolikoletnem premolku Štajarcem ko Jezuita prva oznanovati v maternem slovenskem jeziku večne resnice, ki jih je sveti Oče Ignacij nam v dragi spomin ko neprecenljivi zaklad priporočil na vsih narodov časno in večno srečo in v nepopisljivo visoko nebeško slavo vsim, ki po njih vrnajo svoje življenje in jih do smerti za vodilo imajo. Z O. Dolijakom se iz serca veselim, da je Gospod družbi odperl svoj vert med onim delom našega roda, kterege verni dedje so lepo cerkev (med družimi tretjo na svetu) sozidali velicemu našemu očetu in čudodelniku Ksaverju na čast. Radujem se, da imajo pobožni Štajerci, ki tolikanj časté sv. Ksaverja, zopet neizmerno milost enega sv. poslanja več, v katerem se morejo navduševati za večnost in za nebesa s tistimi sv. resnicami, s kterimi se je navdušil O. Ksaverij sam, s tistim sv. ognjem razplamtiti serce svoje za zveličanje neumerjoče duše, v katerem je plamenelo Ksaverijevo serce za svoje in družih rešenje toliko, da mu je Indija, celó japonsko carstvo premajhno bilo... (Naročuje potem za sv. pismo in Danico in pravi dalje:) Kaj bi vam za konec zanimivega iz Požege naše pisal? — Da bomo v kratkem

slovesnost novih naših blažencev oo. Petra Kanizija in Janeza Berhmansa v tukajšnji rezidenciji obhajali. V poslednjem dobé mladenči po vstavih nov uzor (podoba ali izgled) naj lepšega reda, sjajne čistosti, ponižne svetosti. Želeti bi bilo, da bi se s tim angelskim mladenčém dobroserčna šolska mladina po Sloveniji soznanila, kakor se je z Alojzijem in Stanislavom; kajti blaženi Berhmans je soseben prijatelj šolske mladeži in brez dvoma je zdaj velik in mogočen zagovornik mladosti pred Bogom on, ki mu je vse svoje mlade dni v naj večí ponižnosti in blišéči svetosti do zadnjega dihleja posvetil.

Jeli se še širi bratovšina sv. aposteljnov slov. Cirila in Metoda za spreobrnjenje razkolnikov?*) Bog daj, da bi se razprostranjala bolj in bolj, in bi Slovenci prav goreče molili za svoje odcepljene brate in sestre po jugu in severu! Živim zdaj med njimi in iz lastne skušnje reči morem, da so pred drugimi bratovske ljubezni in sosebne molitve potrebni. Čeravno je po sedanjih okolišinah, kakor bi se utegnulo vsaj tukaj v Jugoslaviji soditi, še globoko globoko za gorami ono solnce, ki bo k njihovemu splošnemu zedinjenju veselo posijalo, je vendar le dobro moliti za nje, ker se posamezni neprenehoma povračajo v naročje sv. matere Cerkve. Tako smo v naši cerkvi na dan sv. Ksaverija lani tudi mi v kat. vero mladega učenca nezedinjenca sprejeli. Jaz sem imel srečo ga podučevati, in vidil sem, koliko manjka razkolnikom, iz odgovorov tega svojega podučevanca, ki je gospóskih staršev sin in je bil med prvimi v šoli. Srblijini šokac nije nikako sve jedno. Ko je razumel v podučevanjih, da je Jezus Kristus le eno Cerkev za odrešenje ljudi postavil in jo na sv. Petru sozidal, da je ključe k nebeskemu kraljestvu v roke dal samo Petru in aposteljnom, Petru ko glavi poddanim, tedaj samo papežu (nasledniku sv. Petra), škofom in mašnikom papežu kot glavi svoji poddanim (ko naslednikom aposteljnov) prav posvečenim, stoječim s papežem v zvezi in edinosti vere: se je prepričal prvo, da noben odcepljenec, bodi si patrijarh sam ali vladika, kaludjer ali pop, ravno zato, ker ne veruje vsega tega, kar katoličan veruje, kar je Jezus Kristus verovati zapovedal, ni v pravi cerkvi; dalje, da noben Vlah človeka od grehov ne odveže, zato ne, ker od papeža ključe nebeskega kraljestva nima, to je, pravomočja, oblasti od grehov odvezati nikdar (kakor samo za bolnika na smertno uro) ne dobi. Ko je tedaj revež spoznal, da se je zastonj spovedoval, ker je vsaka vlaška spoved prazna, da ni bil zares v pravi veri, v Cerkvi Jezusovi, mu je bilo zelo težko. Od tistega časa je neprenehoma popolnoma kesanje (grevengo) obujal, hrepenel je kmalo kmalo katoličan postati, in le težko je pričeval srečnega dne, ki ga je pridružil pravi Cerkvi Jezusovi. Terkajmo po priprošnji velicih naših aposteljnov goreče na presv. serce Jezusovo in Mariino, da bi še mnogo takih naših zgubljenih bratov in sester vidili y enaki sreči, ako nam ne bo dano viditi vsih!

Jeli je bilo kako sveto poslanje na Kranjskem?**) Danice že nisem vidil skoro pol-šesto leto, razun enkrat po Štajerskem potovaje, zato ne vem nič posebnega iz donovine.... Živili, živio čitav narod slovenski! — Želim vsim, da bi rastle v pobožnosti, da bi se ko po Tiroljskem spolnile želje velicega pregnanca sv. Janeza na otoku Patmu, ki v Skrivnem razodenji (22. l.) govori svetim vesoljne Cerkve vsih časov: „qui justus est, justificetur adhuc: et sanctus sanctificetur“

*) Še zmiraj, in pri vredništvu dobi podobie, kdor jih zopet potrebuje. Vr.

**) Bilo nekoliko, zunaj glav. mesta po oo. Lazaristih!

tur adhuc“... besede, ki mu jih je po svojem angelji Duh božji sam govoril. Naj stoji dobri naš narod v veri očetov svojih kakor stojé stene njegovih gora! Oprostite moji odkritosti! Sprejmite moj serčni poklon in pozdrav.

Jan. Valjavec.

Praga — n — (Konec.) Literatura česka se na vse strani krepko razpleta. Vse napredva, žalibog tudi marsikaj, kar bi imelo zastati in poginiti. Letos izhaja v Českem jeziku okoli 70 časnikov. Čudno je zares, da med velikim tem številom sta katoliško-cerkvena samo dva, pa še ta dva nista nič kaj obširna, to sta „Blahovést“ in „Časopis katoliškeho duhovenstva.“ Še bolj čudno pa je, da je protestanskih ravno toliko, tedaj tudi dva. Imeli so do lanskega leta protestanti samo enega: „Hlase ze Siona.“ v zadnjih kvatrih lanskega leta pa se je pokazal v Pragi še drug na dan v prijetni obliki, in kar je še bolj mikavno, z ilustracijami. Imenuje se: „Illustrovaný evangelický Věstník“ in sicer, venovany zajmům církvi obojího vyznání (!). Naletel sem na en list tega časnika v kavarni, kjer se nahajata protestanska oba, od katoliškega se vé da ni sluha ne duha. Rad bi bil zvedil, kateri da je pravi namen tega novega časnika, in kakšne misli prav za prav ima priprosto ljudstvo, katero se protestantom prišteva. Daljši članek tega lista bil je namenjen jezuitom, kakor sem vidil na prvi pogled, ali prav za prav imel je namen priprostega nevedneža podučiti, kaki sovražniki človeštva da so jezuiti. Dalje je bilo tu „slovo církvi a víře katolické.“ Bral sem nekatere verstice in spoznal, da ima ta spis namen priproste ljudi popolnoma zbegati, ker pravi, da je cerkev protestanska „katoliška.“ Pa pustil sem to in pogledal dopis iz Rakovnika na Českem. Tu so stale napisane med drugim te-le besede, ki jih postavim sem, ker so dosti karakteristične in nam razjasnijo marsikaj: Nisem sicer ud vaše českoslovske vere, ali vendar sem vam z resnično ljubeznijo vdan... Ker toraj ne moram osebno z vami občevati, sem si naročil spoštovaní vaší „Ill. Ev. Věstník,“ da bi vsaj pismeno mogel se kedaj z vami pogovoriti. — — Pred vsem vam pa morem naše razmere razjasniti, ker pri nas ne najdete ne ene cerkve ali šole, o kateri bi se moglo reči, da je lastnina vaše vere! Ali se pa more reči, da bi tu tudi ne bilo evangelikov v duhu in resnici? „O, zares je lepo kerdelo teh, kateri se v duhu glasíjo k veri „Husovi,“ to je, k vaší veri.“ — Tako se bere tam do besede. Povedano nam je s tem več, kakor dosti. Ako pridnem tem besedam še to, kar vidim tu vsak dan, ako pomislim, da prestopajo cele vasi k protestantovstvu in kakšen pomen se z besedo „mistr Hus“ navadno sklepa, me obide neki strah in pred očmi se mi verstíjo spet nekdanje verske homatije na tej zemlji. — Utinam falsus vates! Pa še eno o tej zadevi: Znano je, kako slovito delo se izdaja v Pragi, mislim „Nauční slovník.“ V tej knjigi je govorjenje tudi o skušnjavah hudíčevih in tu stoji od besede do besede: „Za izgled se imenuje pravljica o padu prvih staršev.“*)

Veliko veselje je zbudila tukaj novica, da je presvetli cesar poterdil postavo o ravnopravnosti českega jezika na srednjih šolah, kakor jo je izdelal tukajšnji deželni zbor. Podučevalo se bo toraj po českih krajih samo po česki, po nemških pa po nemški. V kratkem bo tudi v Ljubljani ta reč na verstí v deželnem zboru; zdaj menda vendar ne bo nobeden nasprotoval našim tirjatvam, sej smo tako ponižni, da še za vso ravnopravnost ne prosimo, ampak samo za kerhlijček. Res čudno! Čudno pa je tudi to, da tako malo skerbimo za potrebne šolske knjige. Vsaj oglasili naj bi se možje, ki hočejo to ali uno preskerbeti.

*) Znano je, da prve glave literatov večí del niso naše vere; torej ni čudo. Vr. **) ?!

Čehi so stopili zopet za en korak naprej. Dr. Rieger je zadnji čas nasvetoval, deželni zbor naj sklene, da se ravnopravnost vpelje tudi na vseučilišči, in sicer tako, da bo za vsak važniši predmet postavljen tudi profesor, ki bo česki razlagal in da se bojo skušnje delale tudi v českem jeziku. Z navdušeno, krepko in lepo besedo — kakoršno ima samo on — zagovarjal je Rieger svoj predlog. Do zdaj še ni prišlo do razsodbe, ali kakor se že za gotovo vé, je že večina za to, ker so na Riegerjevi strani tudi plemenitaši. Drugo prihodnjíc. *)

Iz Hartuma smo zopet enkrat dobili nekaj nznanih od ondotnega misijonskega vikšega č. o. Fabijana Pfeiferja. — Katoliški ondotni misijon ima svoje djanje za sedaj le samo v Hartumu, namerja pa prej ko bo moč tudi ob Beli reki misijonsko postajo napraviti. V Hartumu samem katoliškemu misijonu protestanski misijonar nasprotva. Tukaj, pravi g. mis., ima misijon s tremi sovražniki opraviti, s koptiškimi, protestanškimi in mohamedanskimi: poslednja pa več pritežnosti prizadevata kot prvi. Misijonske moči so zdaj prav pičle v Hartumu, le en sam duhoven, imenovani g. misijonar z nekterimi neduhovskimi pomočniki tamkej biva. Vendar je pretečeno leto 14 oseb sv. kerst sprejelo, 4 beli in 10 zamurcev. Med temi je bilo 8 že odrašenih, ter so bili v veri zadostno podučevani; 3 so kmali potlej umerli in so tako po dobroti sv. kersta svoj namen dosegli. 7. grudna piše gospod misijonar: „Včera sem pervega mahomedana kerstil. Bil je že čez leto in dan v nauku; med tem časom je zmiraj hodil k Božji službi v našo kapelo in se je že poprej skazoval kakor pravi katoličan. Deržinski oče je: njegova hčérka, še ne leta stara, bode v kratkem keršena. Njemu bote kmali nasledvale njegova žena in pa suznja, ki jo je imel v službi, samo da bote dosti podučene. To edino je, kar me razveseljuje, pravi g. misijonar, ker namreč vidim, da moje prebivanje in delo tukaj, ako Bog dá svoj blagoslov, ni zastoj, in da misijonski dobrotniki, če tudi ne v obilnosti, pa vendar v malem svoj namen dosežejo. — Leta 1865 je bila v Hartumu velika dragina. in bode verjetno tudi l. 1866. Za „ardeb“ (menda blizo vagana) pšenice n. pr., ki se je l. 1864 plačeval po 3 tolarje, se mora zdaj dajati po 30 tolarjev, in še za ta denar se dostikrat ne dobi. „Rotel“ (blezo okoli libre) sirovega masla, ki se je sicer navadno dobival po 2 piastra, se mora zdaj plačevati po 10 piastrov, akoravno je zdaj naj boljši čas, čez dva, tri mesce pa ga bode naj berže treba plačevati po 15 ali 16 piastrov.

Iz Amerike smo dobili kaj zal „misijonski koledar“ s podomi, ki v vsem kaže, da v deželi svobode tudi kaj lepega dozori. Na čelu ima prezalo novojorško pervostolno cerkev v gotiškem zlogu, ki je že podoba tako lepa, da bi jo človek le gledal. Ni pa še dodelana in ravno „New-York. Kztg.“ 18. pros. pravi, da nezveršeni zidovi hrepeneče proti nebu gledajo, da se pa bode kmali delo dalje gnalo in se marmor v „Marblegardu“ pridno obdeluje. Tudi omeni ta list, da pač marsikdo, ki ga že zidanje male mestne ali vaške cerkvice v oči bode, se pač kisló derži, ko namreč vidi, da ljudstvo k tej častitljivosti veliko denarja daje. Mnogi ne pomislijo, da brez ozira na dušne potrebe lepe Božje hiše ljudstvu samemu naj večí čast in poštenje delajo. Znano je tudi, da Bog nikomur dolžan ne ostane, in še vsak je skusil, da za tisto, kar je za cerkve obrnil, ni bil nič bolj ubožen. — Razun družih ste v imenovanem koledarju tudi podobi Pija IX in pa preslavnega r. kardinala Wiesemana.

*) Bote posebno vstregli vsim rojakom svojim.

Kaj je kej norega po širokem svetu?

Razne novice. Sv. Oče Pij IX so mož molitve in o vsaki priliki v molitvi pomoči išejo; posebno radi pribežé k Marii Devici za pomoč. Iz posebnih in tehtnih namenov so želeli letos, da naj se devetdnevnic pred Svečnico po Laškem prav slovesno obhaja. Naznanila v „Unità“ dokazujejo, kako natanko in goreče so škofje spolnili to željo Njih svetosti. — Pruski kralj je podelil kardinalu Antonelu naj imenitniši red črnega orla, kakoršnega le udje vladarskih hiš in pa prav posebni zaslužni možje dobivajo. — Rim ima pet bolnišnic v ktere je bilo leta 1864 sprejetih 17.577 bolnih, izmed kterih je 15.363 zapustilo naprave ozdravljenih in zboljšanih, 355 je bilo prenesenih, 1883 jih je umerlo, 1063 jih je ostalo v zdravljenji. — Trideset delavk v Orleanu je undan lep dar v denaru poslalo sv. Očetu. Pridobile so ta denar s tem, da so vsak dan skoz delj časa še posebej delale, ko bi bile imele proste biti. —

Na Francoskem imajo to leto 1637 časnikov; v Parizu je 63 samih političkih, nepolitičkih pa 703. Bogi papir! — Prekopi na ožini Suezu dobro napredvajo; v malo letih bode srednje morje z rudečim sklenjeno. —

Vikši škof v Baltimori v Ameriki dr. Spaulding je l. 1865 birmal 7279 oséb in med njimi je bilo 804 spreobrnjenecv. Enake naznanila se slišijo tudi iz družih škofij. (New. York Kztg.) — Pri Čeprani na Rimskem so pred malo tedni našli bogat lom druzega kamna alabastra. Njih svetost papež Pij so ubožni srenji podelili 1000 škudov za napravo poti v alabastroviše, da bi jim lomljenje in vožnjo tega kamenja olajšali. — Uboge preganjane redovnice nekega laškega samostana so prosile cesarico Evgenijo za pomoč zoper lakomne lahune, ki jim hočejo stanovališče vzeti... 157 duhovskih semeniš, kterim so ravno taki možje dohodke ustavili, si jeiz bralo advokata Boggio-ta in išejo pravice pri sodnijah. Anglikanski in pa pokatoličeni učenci pričenjajo med seboj učeno vojsko, ki se terdno zanašajo, da za katoliško vero ne bode brez sadú... Naj bi tudi nezedinjeni greki v slovenskem narodu namesti ognjenega fanatizma rajši zgodovino študirali, in bilo bi njim v prid in pravi cerkvi v tolažilo. — Na Parskem poterjenje naropane Italije noče nič prav dobrega sadú roditi. Rudečkarji in pravi domorodci se pisano gledajo; zanikarneži kričijo zoper „ultramontane“ in kakor obsedeni tirjajo, da naj se katoličani povsod po glavah dobro naklepljejo itd.

Tirolski deželni poslanci so res možje, ki se smejo imenovati namestovavci svojega ljudstva. V pismu do svitlega cesarja se možko potegujejo za „visoko srčo verske edinosti“ v svoji deželi in pravijo, da ne morejo s svojo vestjo tega zediniti, da bi versko edinost na igro postavili, in da si tega tudi pred svojimi volivci ne upajo odgovoriti.

Mehikanski cesar si prizadeva z Rimom in s cerkvijo vrvnati se, napraviti želi odškodvavno zalogo, ker se cerkvene dobrote ne morejo več poverniti. Bojé se pa, da konec mehikanskega cesarstva bi utegnili te poskušnje v nič djati. —

Viktor-Emanuelu je jela večna pravica bolj občutljivo na vrata terkatí, umerl mu je undan v Genvi sin Odo, mladeneč, ki ga sedanje prekucijstvo ni kaj mikalo. Bil je dober katoličan; pred smertjo je cerkvi, ki se v Genvi zida, podaril zalo postavo (štatvo) čistega spočetja. Kralju je pred smertjo neki prav čversto na srece govoril, tako da od tistega časa je ves pretresen. — P. Montagnac, tajnik v francoskem vojskem ministertvu, nastopi kmali pot v Rim storit določno pogodbo s papeževo vlado, po kteri bodo francoski vojaki sprejemani v papeževo vojno. Francija jih bode neki dala 1000, švajcarskih najetih ima biti 2000, vsih sku-

paj pa 12.000 mož. Kakor je bilo zmiraj misliti, tako tudi zdaj kaže, da Napoleona ni volja dopustiti, da bi „italianissimi“ v Rimu gospodovali. — V rimski propagandi je bilo ss. tréh Kraljev dan govore slišati v hebrejskem, kaldejskem, sirske, armenskem, arabskem, persijanskem, kurdiškem, turškem, koptiškem, senegambiskem, novogreškem, francoskem, laškem, keltskem, irskem, holanškem, nemškem, švicarskem, skem, danskem, angleškem, ilirskem, bulgarskem, albanskem, retiškem, avstralskem jeziku, tudi v besedi nekdanjih latincev in helenov. Portugalskega, španjskega, poljskega, ruskega, švedskega, kitajskega to pot ni bilo. Med častnimi poslušavci je bil tudi dedni veliki vojvod vimarski in memo Barnabo-ta še 4 kardinali. (Hl.) — V Genvi so verski prepiri (dogovori) med katoličani in kalvinci vsako sredo pred obilnim poslušavstvom. Katoliško duhovstvo čversto dopolnjuje svojo nalogo, kakor je treba sedanje čase. Na čelu mu je mladi škof Merveillode, kteri je tako neutrudljiv, da mnoge nedelje po večkrat pridiga. (Hl.)

Velik del policijskih vodstev, med njimi tudi ljubljansko, bode prenehalo zavoljo tega, da država več prihrani (neki 400,000 gl. na leto), in da srenje več samostojnosti zadobé, zlasti v tacih rečéh, v kterih dostikrat naj bolje vedó, kje jih čevelj žuli. Deržavno-policijske opravila prevzame pa deželno namestništvo. Tudi to, da je veliki posvet v Benetkah sprejel vladni predlog zastran prenarodbe deželne vstave, vladi novo veljavo daje, ktero sicer neka stran spodbija, ki je bila undan raznesla laž, da se Belkredova stopinja maje. — Posebnega pomena je obnašanje svitlega cesarja in cesarice, ki si prizadevata z narodi v njih jeziku govoriti. Zlasti zdaj v Buda-Pešti pri vsih očitnih okolisnah Veličanstvi madjarsko govorite z veljaki in z njih mladino. Iz tega se je mnogim kaj učiti.

Novi litomerški škof mlg. Avguštin Vahala bode belo nedeljo posvečen in 2. nedeljo po veliki noči vmešten. (Bl.) — Praški škofijski list opominja duhovstvo, da svetost pokopališ ne dopusti, da bi o pokopovanih svetni ljudje imeli govore na pokopališih, ali pa da bi se posvetne pesmi na njih pele, da duhovni pastirji tega ne smejo dopustiti, in ako bi se temu kljubu vendar kaj takega dogodilo, da naj škofijstvu obsirno naznanijo. — Mlg. škof budejeviški Valerijan Jirsik je prejel od Čehov iz št. Lujza v Ameriki zahvalno pismo, da jim je poslal dobrega pastirja duhovna g. Jož. Hesoun-a. —

Méd s hrinom.

(Štajarska povest.)

Rezika gre na ples. Blagorodna Rezika Bokalska, bogata hišna dednja, se na ples napravlja. Z zerkalom v roci sedi na stolu, strežkinje ji lase spletajo, kakor naj lepše vedó in znajo, da bi to lepo človeško bitje še več mičnosti doseglo. Rezika Bokalska je bila res lepotica brez graje, zavedila se je pa tudi té prednosti, in bila je z njo ponosna. Ravno je ogledalo na stran djala ter premišljuje in prevdarja, kako bi nocoj vse svoje mičnosti in lepote na prodaj stavila, jih z dostojnim lišpom prav povzdignila in v razstavo nesla. Sej nocoj hoče z lepotičjem lesketati, hoče s prikupljivostjo svoje cveteče mladosti, z dostojnostjo in bogatim lišpom premagati vse gospé in gospodičine, nocoj se morajo vse oči vanjo upirati, vse se ji čuditi... Že je poslednja naróčnica nataknjena, težavno napravljanje je doveršeno. Rezika se ustopi pred gledalo, se k r e t a in o b r a č a, — to je lepotičje — to je život, da je kaj; — kako zalo se podaja obleka! Poskuša in méri še enkrat svoje mičnosti, giblje se sem ter tje v videzu svoje zalosti, — posmehljava se

in veselja omamljeni kakor v ognju oči žaré. Že naprej se sladká nad zavidnostjo in jezo svojih tovaršic. T á k a šumi v plesavnico, ki je bila že polna gospóde, ktera je Rezika čakala . . .

V predsobi še malo počakuje, da bi se osópla in vmirila. Tukaj pa nad vratmi, ki deržé v plesavnico, višl podoba Kristusova v priprostem obodu; terpeči Zveličar je, ki v velikih bolečinah križ na rami nese, — kri in pót mu lije po obrazu. Kakor neprevidoma se Rezika

na podobo ozre,

rezno vanjo uprè okó in mili pogled Gospodov jo grenko v serce zadene. Urno pa se podrami in reče: „Nocoj pač nimam časa za premišljevanje! nocoj ne, nocoj ne: ples, veselje in kras — le za tó nocoj je čas!“ — in in ko bi trenil, namerja smukniti na plesiše; t ó d a, n e dá se ji ganiti z mesta. Nevidna roka jo ustavlja, kakor upanana obstoji. Merzlo jo spreleti po vsih kostéh, v britkosti se ozrè na podobo, — in čuj! glasne in razločne besede zasliši s podobe: „O moja hči! ti v grešnem lišpu greš na veselico in ples; poglej mene s težkim križem, na katerem sem v kervi za-te umerl, da bi tvoji duši zveličanje pridobil. Ali moreš tako prederzna biti in pozabiti, kar sem za-te storil?“ — Obledela se na kolena sklone, in — serce njeno prevzetno in nečimerno — je bilo omečeno kakor vosek.

Ljudjè ravno ta trenutek pridejo iz plesavnice in najdejo Reziko v plesnem lišpu na tléh, kakor bi hotla umirati. V plesavnico jo hočejo spraviti; ali ona ne pusti. „Ne na plesiše,“ jim reče, „nazaj v svojo stanico pojdem; — za vselej preč posvetno veselje, preč njegova nečimernost in bliš! grešnica sem, in za grešnico se spodobi le obleka, ki je za spokornice.“ Pové nato, kaj se ji je dogodilo in beži v svojo sobo. Tri dni ostane sama in le sama seboj in s svojo dušo ima opraviti. Ta čas pa je dozorel v njeni duši junaški sklep; tretji dan gre iz sobe, zbere k sebi vse svoje sestre in prijateljce, pa jim te-le besede reče: „Ne bodite žalostne za to, kar se je dogodilo, zgodilo se je k mojemu zveličanju, Bog me oteti hoče. Zdaj pa dovolite, naj se z vami poslovim in poslušajte, kaj vam še povém. Ljube sestre in prijateljce, varite se sveta; ne skazujte svoje lepote, in ne obračajte s svojo žalostjo družih oči na-se, ne dajte svojega serca in svojega života v službo posvetnosti in peklu, zakaj strašne šibe take čakajo. — Jest pa zdaj grem od doma in domacije in v zastavo svoje ljubezni vam zapustim tisto prečudno podobo Kristusovo, očetom Franciškenom jo izročim, ondi naj grešnike in grešnice tako na-se vleče, kakor je mene potegnula.“ Rezika Bokalska je kmali potem popotvala v Prago, in sprejeta je bila v samostanu sester karmelitaric. Podoba terpečega Zveličarja pa se vidi še zmiraj v franciškanski cerkvi na altariji v Gradcu, — od koder kakor solnce milosti zre na vse, ki pobožno molijo.

To, kakor „Wahrheitsfreund“ pripoveduje, se je godilo v tako imenovani „malani hiši“ v Gradcu, ki je bila v prvo cesarska fevdija, naslednjič pa posest mnogoterih samosvojnih lastnikov.

Duhorske spremembe.

V lavantinski škofii. Vis. čast. gospod dosedanji stolni župnik in korar Jož. Kostanjevec, so izvoljeni za stolnega dekana; g. Maks Globočnik, dosedanji župnik v Šent-Janži blizo Drauburga je dobil duhovniško Ribniško.

Dobrotni darovi.

Dohodki in stroški za Slomšekov spominek.

Lembahška fara je podarila 20 gold.; Matjašič Juri dekan v Jerenini 5 gl.; Kramer Andrej kaplan v Jeren. 5 gl.; Osočnik fajm. pri sv. Hiju 3 gl.; Fluher fajm. pri Svečinah 3 gl.; Košir Janez kaplan 1 gl.; Pukšič Franc kurat pri sv. Jurju 1 gl. 50 kr.; Klemenčič Ant. kurat 5 gl.; Repa Fr. fajm. 5 gl.; Rošker Fr. kaplan 1 gl.; Vogrin M. kaplan 1 gl.; Šmirmaul Jan. kmet 5 gl.; Venger Jožef kmet 3 gl.; Udil Dragot. učitelj 2 gl.; Dainko Peter dekan 5 gl.; Turkuš Jožef kapl. 5 gl.; Verbnjak Jožef kapl. 3 gl.; Vuk Juri fajm. 5 gold.; Fras Jožef kaplan 2 gold.; Simonič Jožef fajm. 3 gl.; Pirker Ignac kurat 1 gl.; Fric Matija fajm. 3 gl.; Mavčič Jožef fajm. 2 gl.; Mosten Jožef kaplan 5 gl.; Stuhec Juri kurat 2 gl.; Muhič Štefan deficient 2 gold.; Toplak Franc kurat 2 gold.; Codelli Avguštin, baron stolni prošt v Gorici, 6 gl.; Rozman Jožef dekan v Konjicah 10 gl.; Korošec Štef. v Stranica 2 gl.; Stergar Lena 50 kr.; Argenšek Anton 50 kr.; Arlič Janez v Zrečah 2 gl.; Farioška družina v Stranica 40 kr.; Kumay Jožef v Zrečah 1 gl.; Kumay Janez v Čadramu 2 gl.; Pintar Matija 1 gl.; Počen Gregor v Keblu 1 gl.; Kavše Mica 80 kr.; Straus Liza 20 kr.; Rebernak Kuna 20 kr.; Regula Juri v Tinjah 3 gold.; Sofič Jožef 1 gold.; Pevec Janez v Pruhovi 5 gl.; Jugovič Juri 2 gl.; Kinčič pri sv. Jurji 1 gl.; Virk Jožef pri sv. Duhu 2 gl.; Jarič Valentin 1 gl.; Sabokovšek Kašpar 1 gl.; Jaklič Drag. v Spitaliču 3 gl.; Pahote Lucija 50 kr.; Krener Janez v Konjicah 2 gl.; Ogradi Franc 5 gl.; Banič Anton pri sv. Kungoti 2 gl.; Modič Janez 1 cesarski zlat; Člani Mariborske čitavnice 11 gl. 60 kr. — Skupnina prejšnjega računa 230 gold. 43 kr. — Matija Vodušek, dekan v Celju je nabral v svoji dekaniji od samih duhovnov in poslal 80 gl. (Imena darovnikov se mi niso naznanile.) — Skupnina vsih dohodkov 478 gl. 63 kr. Tiskarju se je plačalo 31 gl. 19 kr., za poštnino 53 kr. — 31 gl. 72 kr.; tedaj še ostane čistih dohodkov 446 goldin. 91 kr. in en cesarski zlat.

Opazka: Sledeči gospodje so obljubili vsaki vsega skupaj podariti: Gosp. prof. Šuman, g. dr. Srebre, g. Rad. Roj, g. Morič vsaki 12 gl.; g. dr. Geršak 6 gl.; g. Harih, g. Derra vsaki 3 gl. 60 kr.; g. Koprivošek in g. Hoffman vsaki 2 gl. 40 kr. in gosp. Vodušek suplent 4 gl. 80 kr. Matija Prelog, V Mariboru 1. februarja 1866. denarničar

Za Slomšekov spom. Čč. gg. Fr. Anžlovar, Mih. Kmetič, Prim. Peterlin, Juri Križaj, Matija Erzar, Tomaž Žerovnik, Anton Ahčin, Damijan Pavlič, Simon Jan, g. župan Adolf Obreza, g. Jak. Janežič, bukvočev; vsak po 1 gl. — G. Ant. Čibašek, fajmošter v Škocjanu 2 gl. — Železniška šola 1 gl.; njen g. učitelj 1 gl. — Iz Trebenjske dekanije 32 gl.; — g. Andr. Štritar 1 gl.; iz Zalega Loga 1 gl.; — g. Smole Jan. 1 gl.; g. Oblak Jan. 1 gl.

Za sv. Očeta. Iz Teržica 1 križavec za 1 gl. 6 kr. in 1 za 33 kr. st. dn. Sv. Oče! prošim blagoslova za vso svojo deržino in za vso farno mladino do 30 leta. — 1 tolar za 1 gl. star. den.: Salvum fac servum tuum! — Javorje po g. A. R. 4 gold. — G. f. A. P. 8 gold. — „Parochus Patri sanctissimo devotionem filialem exhibiturus, piis ejusdem precibus se suosque commendans“... 1 tol. za 2 gl. st. den. — „Dobrotnica z. l. fare“ — 1 gl.

Za gosp. mis. Pirca. G. Ant. Čibašek 1 gl.; g. J. Mencin 1 gl.; g. Jan. Železnikar 1 križavec za 2 gold. 4 gr. st. den. Za zidanje cerkve: Dve dobrotnici iz Loke 1 gl. 30 kr. (Op. G. J. Tomazinu so v ta namen že mnogi darovi zročeni.)

Za pogorelece v Harijah. G. J. Železnikar 1 gl. (Odan v kn. šk. pis. Vr.)

Za reveže na Dolenskem. Iz Cerkljan 9 gold. 35 kr.. g. J. T. iz V. 1 gl. 50 kr.; z Bukovšice g. fajm. J. Demšar 10 gl. — B. Th. 2 gl.

Za afrik. misijon. Dobrovska fara 8 gl. — Iz Trebelnega: Maria Rožman, Ana Miklič, Jera Pene, Jera Pavlin, vsaka po 1 gl.; Helena Bergant 2 gold. (2 gold. za amerik. mis. oddana v kn. škof. pisarn.) G. A. Čibašek 2 gl.; Jož. Tekavčič 1 gl. — „Iz Zalega Loga 3 gl. — Neža Mulhar 1 gl.

Za misijon g. Bl. Verri-ta. Deus in adjutorium itd. 1 gl. sreb. st. den.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. B.: Non possum. — G. P. P. v š. P.: Neljubi nered v prejemanji listov smo odpravništvu naznanili in upamo da se bode poravnalo. Ravno tako tudi za pošto v. Pr. — G. k. K.: Ravno došlo in o pravem času. Hvala!